

2023. GADA 20. JŪNIJĀ. NR.14/6-3

SABIEDRISKO ELEKTRONISKO PLAŠSAZINĀS LĪDZEKĻU SABIEDRISKĀ PASŪTĪJUMA 2022. GĀDA PLĀNA IZPILDĒS IZVĒRTĒJUMA **ZIŅOJUMS**

ANDA ROŽUKALNE,
SABIEDRISKO ELEKTRONISKO MEDIJU OMBUDS

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	3
1. SABIEDRISKĀ PASŪTĪJUMA IZVĒRTĒJUMS	7
1.1. SABIEDRISKAIS LABUMS: SABIEDRĪBA	8
1.2. SABIEDRISKAIS LABUMS: DEMOKRĀTIJA	12
1.3. SABIEDRISKAIS LABUMS: KULTŪRA	14
1.4. SABIEDRISKAIS LABUMS: ZINĀŠANAS	16
1.5. SABIEDRISKAIS LABUMS: RADOŠUMS	18
1.6. SABIEDRISKAIS LABUMS: SADARBĪBA	19
2. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	22
2.1. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «SABIEDRĪBA»	22
2.2. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «DEMOKRĀTIJA»	24
2.3. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «KULTŪRA»	25
2.4. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «ZINĀŠANAS»	25
2.5. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «RADOŠUMS»	26
2.6. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «SADARBĪBA»	26
ATSAUCES	27

IEVADS

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (SEPLPL) 10.panta 6.daļā noteikts sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuda pienākums sniegt izvērtējumu par Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu (turpmāk arī – sabiedrisko mediju vai SM) – Latvijas Televīzijas (LTV) un Latvijas Radio (LR) – sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildi.

2022. gada sabiedriskā pasūtījuma plāna izpildi ietekmējošie **ārējie** apstākļi:

- Krievijas pilna apmēra bruņots iebrukums Ukrainā un nepieciešamība pārstrukturēt sabiedrisko mediju saturu, darbinieku noslodzi un pienākumus, definēt budžetu, lai varētu atspoguļot kara gaitu Ukrainā;
- Ukrainas bēgļu ierašanās Latvijā, daudzveidīgas palīdzības un ziedojumu aktivitātes;
- 1.aprīlī tika atcelti Covid pandēmijas ierobežojumi;
- Ārkārtas stāvokļa pagarināšana uz Latvijas un Baltkrievijas robežas saistībā ar migrantu krīzi pierobežā;
- Enerģijas krīzes izraisītais inflācijas kāpums, kas ieviesa korekcijas gan mediju organizāciju darbā, budžetā, gan noteica satura veidošanas iespējas;
- Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanas un sabiedrības informēšanai par tām nepieciešamā satura un formātu veidošana;
- Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes darbs, virzot apstiprināšanai divus stratēģiski nozīmīgus dokumentus – sabiedrisko mediju apvienošanas un finansējuma modeļa maiņas koncepcijas.

2022. gada sabiedriskā pasūtījuma plāna izpildi ietekmējošie **iekšējie** apstākļi:

- darbu sāka jaunas sabiedrisko mediju **galvenās redaktores**;
- abās sabiedrisko mediju organizācijās tika iecelti **jauni valdes locekļi**;
- darbu sāka sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu **ombuds**;
- mediju organizācijas izveidoja un pieņēma **redakcionālās vadlīnijas un jaunus Ētikas un rīcības kodeksus**, kā arī kara un konfliktu profesionālās ētikas vadlīnijas;
- mediju organizāciju **budžetus** ievērojami ietekmēja nepieciešamība tos pārstrukturēt un pieprasīt papildu līdzekļus, reaģējot uz ārējiem apstākļiem;

Lai sniegtu LTV un LR sabiedriskā pasūtījuma vērtējumu, ņemta vērā šāda SM informācija:

- Sabiedriskā labuma testa pētījuma dati (2023);
- Auditorijas dati;
- Sabiedrisko mediju kanālu un platformu apraksts un pozicionējuma dati;
- Satura profesionālās uzraudzības sistēmā definētie nosacījumi;
- Informācija par satura kvalitātes vērtēšanas pasākumiem;
- Sabiedrisko mediju definētie mērķi, kas attiecas uz profesionālās ētikas ievērošanu un pilnveidošanu;
- SM apkoptā informācija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi.

Izvērtējumā nav atsevišķi izcelta un analizēta katra no sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu organizācijām, bet pieminēti atsevišķi piemēri. Izvērtējumu veido divas daļas: apkopojums un vērtējums, kam pievienoti secinājumi un ieteikumi.

Abu daļu saturs secīgi veltīts sabiedriskajiem medijiem izvirzītajiem sabiedriskā labuma novērtēšanas kritērijiem: sabiedrība, demokrātija, kultūra, zināšanas, radošums, sadarbība. Minētajiem kritērijiem veltītais saturs vērtēts atbilstoši profesionālās kvalitātes, ētikas, izcilības, viedokļu daudzveidības un žurnālistiskās izpētes līmeņa novērtējumam. Vērtējumā ņemti vērā arī šādi kritēriji: sabiedrisko mediju ieguldījums sabiedrības zināšanu, radošuma un izaugsmes veicināšanā, tiesiskas valsts attīstībā, sabiedrības drošības respektēšanā, medijpratības uzlabošanā, cieņas līmeņa un cilvēku ar invaliditāti mediju pieejamības uzlabošanā, sabiedrības iepazīstināšanā ar Eiropas audiovizuālajiem darbiem un sabiedrisko mediju arhīvu izmantošanā.

Abās sabiedrisko mediju organizācijās ir izveidotas un darbojas **kvalitātes vadības sistēmas**, tās 2022. gadā tika arī pilnveidotas, nodrošinot gan regulāru, gan pastāvīgu, kā arī ārpus kārtas satura iekšējo un ārējo vērtēšanu. Tas nozīmē, ka SM redakcijās tiek regulāri izvērtēti satura profesionālais līmenis, to vērtē arī pieaicinātie ārējie eksperti. SM organizācijās pastāvīgi tiek veikti auditorijas mērījumi, to dati tiek apkopoti un datu analītiķi ar secinājumiem iepazīstina redakciju vadītājus.

Izvērtējuma veidošanā izmantota vispārējā stratēģiskā mērķa definīcija (SEPLPL 2.pants) un principi, ko nosaka SEPLPL 3.pants, kā arī sabiedriskā labuma vērtēšanas kritēriji.

SM sasniedzamība, auditorija, tās attieksme un uzticēšanās līmenis ir ļoti nozīmīgs, lai vērtētu SM darbu.

2022. gadā turpinājās SM **auditorijas un tās mediju lietojuma paradumu izmaiņas**. Tā kopumā ir stabila, bet auditorijas mediju izvēli un uzvedību ietekmē procesi, kas novēroti nacionālā, ES un globālā līmenī, proti, pakāpeniski samazinās lineārā audiovizuālo mediju un SM lietojuma īpatsvars, un pieaug SM lietojums dažādās platformās digitālajā vidē, arī ārpus SM piedāvātajām platformām – sociālās tīklošanās vidē, podkāstu formātā audi un video straumēšanas vietnēs un citur.

Sabiedrisko mediju auditorijas analīze ir būtiska, lai vērtētu sabiedrisko mediju satura **pieejamību**. Vienlaikus tās dati atspoguļo vispārējās mediju lietojuma tendences, kas attiecināmas uz visu sabiedrību nacionālā, ES un globālā līmenī. Būtisks SM auditorijas izpratnei ir mediju lietojuma paradumu un Latvijas sabiedrības demokrātiskās struktūras (un attīstības tendenču) raksturojums, kurā vērojama latviski runājošu auditorijas pārstāvju skaita samazināšanās, sabiedrības novecošanās, informācijas kopējā apjoma pieaugums, kas palielina SM konkurenci ar citiem informācijas sniedzējiem.

Sabiedrisko mediju darbs, auditorijas un SM uztvere sabiedrībā 2022. gadā analizēta vairākos **pētījumos**, kā arī ekspertu vērtējumos par karam Ukrainā un 14. Saeimas vēlēšanām veltīto SM saturu (SEPLP, 2022, 24. maijs; SEPLP, 2022, 28. novembris). Latvijas faktu (2022) aptauja par Latvijas iedzīvotāju medijpratību un satura lietošanas paradumiem (Latvijas fakti, 2022; N=1549), parāda, ka Latvijas iedzīvotāju ikdienā ziņu portāliem un sociālajiem medijiem ir arvien lielāka loma, pakāpeniski samazinās TV, radio un preses lietojums. Maksas TV lietotāju vidū sabiedriskās televīzijas saturu izmanto 94% (84% – vismaz reizi nedēļā. Atbilstoši minētajam pētījumam 84% Latvijas iedzīvotāju izmanto medijus latviešu valodā, 60% – krievu valodā 34% – angļu valodā (jaunieši biežāk lieto medijus latviešu valodā, mazākumtautību pārstāvji – krievu valodā). Līdzās sociālajiem medijiem un ziņu portāliem LTV un LR ir Latvijas iedzīvotāju izmantoto profesionā-

lo mediju saraksta augstākajās vietās – 68% izmanto LTV, 63% – LR. LTV izmanto 50%, LR – 48%, LSM – 30% no mazākumtautību pārstāvjiem, kas piedalījās aptaujā, 42% no respondentiem ir ieinteresēti patērēt vietējo mediju saturu krievu valodā, 54% – nav ieinteresēti (no ieinteresētajiem – 24% ir jaunieši, 76% – mazākumtautību pārstāvji. Līdzīgus secinājumus var izdarīt, analizējot KANTAR datus (TV metri metode fiksē reālo lietojumu) par sabiedrisko mediju auditorijas transformāciju – tie rāda lineārā satura auditorijas samazināšanos, taču LTV1 bija 2022. gada skatītākais kanāls pēc skatīšanās laika daļas. Vienlaikus dati rāda SM digitālā satura lietojuma pieaugumu, piemēram, pēc Gemius datiem SM apvienotais portāls LSM.lv bija starp 10 visvairāk izmantotajiem interneta ziņu avotiem (avots: LTV sabiedriskā pasūtījuma pārskats). Kā liecina LTV apkopotie dati, Rus.lsm.lv un multimedialās platformas sociālās tīklošanās kontu auditorija pieauga, sasniedzot lietotājus arī ārpus Latvijas (Ukraina, Krievija, Baltkrievija u.c.)

Latvijas faktu pētījumā (2022), vērtējot **uzticēšanās medijiem** datus, var secināt, ka sabiedriskajiem medijiem auditorija uzticas visvairāk (LTV uzticas 56%, neuzticas 23%, nevar atbildēt – 21%; LR uzticas 53%, neuzticas 20%, nezina 27%; LSM uzticas 42%, neuzticas 19%, nezina 40%). Sabiedrības uzticēšanās līmenis sabiedriskajiem medijiem pamazām pieaug, tas ir nedaudz augstāks par ES vidējo (Eurobarometer, 2022), tomēr to ietekmē mediju lietojums – SM lietotāju uzticēšanās līmenis ir daudz augstāks, nekā sabiedrībā vidēji, mazākumtautību respondentu vidū uzticēšanās SM ir ievērojami zemāka.

Sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma iedzīvotāju aptauja (SEPLP, 2022) (CAWI metode, N=3565) piedāvā secinājumus, ka pēc aptaujāto domām sabiedriskie mediji ir neatkarīgi, tie veicina viedokļu daudzveidību, 64% no aptaujātajiem uzskata, ka SM «atāno arī manus uzskatus»; 53% domā, ka SM palīdz saprast citus cilvēkus; 52% – SM stiprina manu piederības sajūtu Latvijai. Indikators «Demokrātija» rādītāju vidū aptaujātie izcēluši SM prasmi ziņu un aktuālo notikumu saturā atspoguļot dažādus viedokļus. Aptaujāto uzticēšanos sabiedriskajiem medijiem (pozitīvi) ietekmē uzticēšanās valsts institūcijām. Respondenti, kam interesē informācija par karu Ukrainā uzskata par saistošu (61%) SM veidoto saturu par karu Ukrainā. SM sasniedz četrus no katriem pieciem Latvijas iedzīvotājiem, respondenti, kas neizmanto SM saturu, atzīst, ka viņus neinteresē piedāvātais saturs.

Līdzīgi secinājumi izdarīti 2022. gada Latvijas mediju auditorijas fokusa grupu pētījumā (SEPLP, 2022), kura dalībnieki ļoti augstu vērtē SM profesionālo kvalitāti, bet uzskata, ka saturs nav pietiekami atraktīvs. Fokusa grupu diskusiju dalībnieki, runājot par SM profesionālismu ļoti precīzi formulē galvenos kritērijus, to vidū izcelta viedokļu daudzveidība un neitralitāte, spēja piedāvāt diskusijas par pretrunīgiem jautājumiem, laba valoda un ieguldījums valodas kvalitātes attīstībā, atraktīvs satura pasniegšanas veids. No profesionālajiem medijiem auditorijas pārstāvji lielākoties sagaida patiesu un labi pasniegtu aktuālo informāciju, izglītošanu, sabiedrības interešu aktīvu aizstāvību un pie varas esošo uzraudzību. Vienlaikus auditorijas pārstāvjiem ir svarīgi, lai mediji sniedz emocionālu informāciju, piedāvā praktiskus padomus un kvalitatīvu izklaidi.

Sabiedrisko mediju saturs auditorijas pārstāvju skatījumā izceļas ar kvalitāti uzticamību, tas ir daudzveidīgs un piesaistotšs. Tomēr daži pētījumā iesaistītie fokusa grupu dalībnieki uzskata, ka SM, salīdzinot ar komerciāliem medijiem, vairāk atspoguļo valdības iestāžu intereses un to sniegto informāciju un piemēroti pieaugušajiem, kuri interesējas par nopietnu saturu. Daļas diskusiju dalībnieku atbildes liecina, ka daudzveidīgā informācijas plūsmā viņiem grūti izšķirt, kad viņu uzmanības lokā ir SM programmas vai cita veida saturs un kad tiek izmantots citu informācijas avotu saturs, daļa pētījuma dalībnieku īsti netic, ka SM ir neatkarīgi un uzskata, ka tie varētu būt politiski ietekmēti.

SM pieejamību raksturo sekojošas tendences:

- LTV 2022. gadā bija visvairāk skatītais TV kanāls, tam nedaudz kritusies lineārās skatīšanās laika daļa, bet pieaugusi atliktas skatīšanās laika daļa.
- LR auditorijas daļa nedaudz samazinājās, bet tas joprojām ir tirgus līderis gan pēc sasniegtās auditorijas, gan klausīšanās laika daļas.
- Strauji pieauga LR auditorijas dati sociālās tīklošanās platformās un audio straumēšanas vietnēs, LR izveidoja un laida klajā savu mobilo lietotni.
- SM palielinājās sekotāju skaits sociālās tīklošanās platformās.
- Pieaug pieprasījums pēc kvalitatīvas informācijas krievu valodā, ko piedāvā SM, īpaši Rus.lsm.lv.
- Tika veidota jauna ziņu koncepcija, pieauga LTV ziņu raidījumu auditorijas.
- Pakāpeniski palielinājās satura angļu valodā auditorija un ietekme.
- Pieauga saturs un auditorija LSM sadaļā «Bērnistaba», tādējādi uzrunājot pašus jaunākos auditorijas pārstāvjus un viņu vecākus.
- Uzdevums sasniegt jaunāka gadagājuma SM lietotājus pildīts, izveidojot pusaudžu satura platformu +AUDZIS, lielākā daļa tās lietotāju sasniedzami *TikTok* platformā. Sadarbībā ar neatkarīgajiem producentiem tika turpināts veidot platformu jauniešiem 16+.
- SM saturā tika dažādots un papildināts mazākumtautībām paredzētais saturs, to piedāvājot ukraiņu un poļu valodā.

Rādītājs SM pieejamība ir ļoti nozīmīgs, jo tas raksturo arī vārda brīvības situāciju, proti, ja saturs nav pieejams (tehniski, regulāri lietots, uzskatīts par uzticamu), tad sabiedrībai vai atsevišķu tās grupu pārstāvjiem ir sarežģīti papildīt un izmantot vārda brīvības tiesības.

Veidojot vērtējumu izmantoti LR un LTV sabiedriskā pasūtījuma pārskata dokumenti. Lielākā daļa no tajos minētajiem raidījumiem vai citiem formātiem tika analizēti izlases veidā.

1. SABIEDRISKĀ PASŪTĪJUMA IZVĒRTĒJUMS

Latvijas SM 2022. gadā veidojuši daudzveidīgu profesionālu saturu. Gan sabiedriskā pasūtījuma izpildes izvērtējums, gan auditorijas dati rāda, ka SM spēj piemēroties mainīgajiem apstākļiem, saglabāt augstu profesionālo kvalitāti, veidot inovatīvus projektus, uzrunāt jaunas auditorijas grupas un darboties dažādās platformās. Latvijas SM ir veidojuši gan eksperimentālus formātus, gan veicinājuši dažādu sabiedrības grupu iekļaušanu, piedāvājot cilvēkiem ar invaliditāti piemērotu saturu, vērsties pret dažādu sabiedrības grupu diskrimināciju. 2022. gada darbu raksturo investīcija SM satura pieejamībā dažādās platformās un vietnēs, tehnoloģiju modernizācijas, centieni uzrunāt bērnu un jauniešu auditorijas pārstāvjus. Pieaudzis LSM piedāvātais saturs un tā daudzveidība, veidoti dažādi formāti, pielāgojoties globālo platformu iespējām un satura pasniegšanas veidam (Instagram, TikTok). LSM sagatavo un piedāvā auditorijai kvalitatīvu papildu saturu par dažādām tēmām, kas ļauj iegūt plašāku informāciju vai iegūt kontekstu par svarīgām norisēm.

2022. gadā SM vislielāko ieguldījumu snieguši, pārveidojot savu darbību un pielāgojoties situācijai, ko radīja Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā. Visas SM redakcijas veidoja jaunus formātus un satura pasniegšanas pieejas, pastāvīgi tika piedāvāti oriģināli materiāli.

Īpaši izceļams un nozīmīgs ir SM ieguldījums sabiedrībai nozīmīgu notikumu atspoguļojumā (kultūra, mākslas, sports, vēlēšanas u.c.), kā arī centieni uzrunāt mazākumtautību pārstāvjus, mazinot šķelšanos sabiedrībā un pakāpeniski veidojot stabilu mazākumtautību auditoriju.

LR, LTV un LSM.LV sabiedriskā pasūtījuma uzdevumi ir izpildīti, sabiedrisko mediju saturs visās platformās atbilst sabiedriskajā pasūtījumā definēto mērķu, profesionālas kvalitātes, tematu un citu rādītāju prasībām. SM saturs ir daudzveidīgs no aptverto jautājumu un problēmu viedokļa, tas tiek piedāvāts un ir sabiedrībai pieejams daudzveidīgos formātos, žanros, dažādās platformās, uzrunājot dažādas auditorijas grupas. Meklējot jaunus satura tematiskos un pasniegšanas veidus, SM veido saturu dažādos stilos un formātos, kas pielāgoti daudzveidīgām SM funkcijām – nodrošināt būtisku informāciju, diskusijas un pārstāvniecības iespējas, atbalstīt dažādu sabiedrības grupu socializāciju, veidot viedokli, izglīt, nodrošināt sabiedrības klātbūtni nozīmīgos notikumos, veidot piederības izjūtu, iepazīt mākslas un piedalīties kultūras notikumos, piedāvāt kvalitatīvu izklaidi, iepazīt skaisto un neglīto, bez riska iepazīt pretrunīgus fenomenus, apstiprināt un pārdefinēt vērtības un citām.

SM saturs ir tik daudzveidīgs, ka tas dod iespēju iepazīt gan ļoti augsta līmeņa žurnālistiku, gan mākslas notikumus, izklaidi, gan iepazīt meklējumus dažādos žanros un formātos.

Ievērojami pieaudzis saturs digitālā vidē, bērniem un jauniešiem adresēts saturs digitālajā vidē.

Tālāk līdzās sabiedriskā pasūtījuma vērtēšanas kritērijiem minēti dažādu kanālu un platformu satura piemēri.

1.1. SABIEDRISKAIS LABUMS: SABIEDRĪBA

Kritērijs	SM satura piemēri, tā veidi
<p>Līdzsvarota Latvijas reģionos dzīvojošo iedzīvotāju un notikumu reprezentācija</p>	<p>LR1 – «Reģioni Krustpunktā». LR4 – 12 stundu translācija Daugavpils pilsētas svētkos. Saturā par reģioniem uzsvars – Latgalē un Kurzemē. LR3 – mūzikas dzīve reģionos. LR5 – norises, mūzikas festivāli dažādos reģionos. Latgales multimediju studija (LMMS) nodrošināja Latgales reģiona (daļēji arī Sēlijas) iedzīvotāju atspoguļojumu LR1 raidījumos «Kolnasāta» un «Latgolys stuņde» (Latgales apraidē), LR2 ciklā «Breivdīnuos iz Latgolū» (no maija līdz septembrim); LR4 raidījumā «Latgales studija» un LR5 «Pīci breinumi». LTV – «Dienas ziņas», «Province», «Pa straumei», «TE!», «Klausītājs. Lietuvas pierobeža», «Meža stāsti», «Tas notika šeit», «Īstās latvju saimnieces», «Aculiecinieks», «Neatklātā Vidzeme» u.c. Lielākajai raidījumu daļai veidots arī papildu saturs LSM.lv. Priekšvēlēšanu periodā – par vēlēšanu noskaņojumu reģionos, pastāvīgi – atbalsts Ukrainas kara bēgļiem reģionos un situācija pierobežā.</p>
<p>Palielināts bērnu, pusaudžu un jauniešu satura īpatsvars, izvēloties šim mērķauditorijām atbilstošas platformas un satura pasniegšanas formas</p>	<p>LR1 – «Lasām un plāpājam. Tiem un ar tiem, kas vēl neiet uz darbu», veicinot lasītprasmi; oriģinālpasaku cikls «Eziša sapņi». LR4 – literārais raidījums «Cimos pie grāmatas», literārais raidījums «Ārpusskolas lasīšana». «Vakara pasaciņas» cikls ukraiņu valodā. LR5 – «Saskarsmes problēmas» (un «Jauni un bagāti» (Spotify u.c.). 2022. gadā LR5 attīstīja darbību TikTok platformā, sasniedzot 16 000 sekotāju. LMMS (sadarbībā ar LR5) – latgaliski latvisko jauniešu auditorijai raidījums/podkāsts «Pīci breinumi». Radioteātris bērnu, pusaudžu un jauniešu auditorijai ierakstīja astoņus autordarbus, kā arī pasakas. LTV – «Gudrs vēl gudrāks», digitālajā vidē 16+, +AUDZIS, LSM.lv sadaļa «Bērnistaba».</p>
<p>Ārvalstīs dzīvojošo Latvijas iedzīvotāju un piederīgo iekļaušana satura veidošanā</p>	<p>LR un LTV ZD kā avotus izmanto ārvalstīs dzīvojošos Latvijas pilsoņus. LR1 «Globālais latvietis. 21. gadsimts» LR2 – «Latviešiem pasaulē». LR3 – latviešu mūziķi un mākslinieki ārvalstīs.</p>

<p>Sabiedrības iesaiste satura veidošanā, izvērtēšanā un atgriezeniskās saites veidošanā, iespējami reprezentējot tās pārstāvniecības daudzveidību</p>	<p>LR1 «Brīvais mikrofons», «Kā labāk dzīvot?», «Krustpunktā», «Ģimenes studija».</p> <p>LR2 «Labas apetītes vēlējumi», «Lielā vēstuļu balle».</p> <p>«Muzikālā banka», «No pamatiem līdz jumtam».</p> <p>LR3 – «Izvēlas klausītāji».</p> <p>LR4 – iespēja iesaistīties satura veidošanā, izmantojot LR4 mājas lapu, profilus sociālajos medijos, WhatsApp līniju ētera studijā.</p> <p>LR5 – ētera raidījumi veidoti, komunicējot un iesaistot auditoriju satura veidošanā.</p> <p>LTV vēlēšanu un izklaides formāti.</p>
<p>Mazākumtautību reprezentācija un iesaiste satura veidošanā</p>	<p>LR ZD programmās (īpaši ziņās krievu valodā) izmantoja arī Latvijā dzīvojošus ukraiņu ārštata autorus.</p> <p>LR4 sadarbībā ar Nacionālo kultūras biedrību asociāciju veido mazākumtautību biedrību raidījumus. Jauns raidījums ukraiņu valodā «Mēs no Ukrainas».</p> <p>LR5 – interneta kanāls «Ukrainas mūzika».</p> <p>2022. gadā izveidots dokumentāls projekts «Скорая помощь для Украины. Дорога в Изюм» («Ātrā palīdzība Ukrainai. Ceļš uz Izjumu») ar subtitriem latviešu valodā, kā arī dokumentālais projekts «Руфтопперы. Приключения в Лиенае» (Rūftoperi. Liepājas piedzīvojumi), kas veidots divās valodās (krievu un latviešu).</p> <p>Popularizējot latviešu valodu, 2022. gadā izveidota īsformāta projekta «Говорим латвиски»(Runājam latviski) otrā sezona.</p>
<p>Personu ar invaliditāti un citu mazākuma grupu integrēta iekļaušana satura veidošanā</p>	<p>LR ZD ikdienas «Ziņas vieglajā valodā»</p> <p>Reportāžas no Pekinas paralimpiskajām spēlēm.</p> <p>LR2 – fonda «Nāc līdzās!» Ziemassvētku labdarības koncerts.</p> <p>LR4 raidījumā «Doma laukums» cikls par personām ar invaliditāti un to ikdienu.</p> <p>LR5 – podkāsts «Kā ir būt», rubrikā «Saskarsmes problēmas».</p> <p>2022. gadā no kopējā lineārā satura (LTV1 un LTV7), kas ir 16 467 stundas, subtitrēts un surdotulkots 31 % no kopējā raidījuma un 33 % no satura kopumā, tādējādi sasniedzot 2022. gada Sabiedriskajā pasūtījumā noteikto mērķi.</p> <p>LSM.lv regulāri publicētas ziņas vieglajā valodā (pavisam 408 materiāli), publicētas 336 interneta tiešraides un regulāri raidījumi «Kas notiek Latvijā?» ar surdotulkojumu.</p> <p>LSM.lv sadaļa «Nedzirdīgajiem».</p> <p>REplay.lv ieviesta virkne veikspējas uzlabojumu, tostarp, subtitru izvēles iegaumēšana un automātiska satura atlasīšana nedzirdīgajiem.</p>

Sabiedrības veselībai veltīta satura īpatsvara palielināšana	SM kopprojekts «Zeme, kur dzer»; Ārstu padomu adaptācija portāla formātam no LR2 «Dzīvo vesels». LR1 raidījums «Vai tas ir normāli» padziļina izpratni par mentālo veselību. LR4 – mentālās veselības nozīme cilvēka dzīvē raidījumā «Sarunas par galveno». LR5 rubrika «Vesels Pieci». Pētnieciskās žurnālistikas daļa (PŽD) raidījumā «Atvērtie faili» pētīja veselības jautājumus.
Profesionālā un amatieru (tautas) sporta notikumu atainošana, īpaši ar Latvijas sportistu līdzdalību	2022. gadā uzsākts eksperimentāls, audio sarunu projekts <i>Twitter Spaces</i> par Latvijas basketbola valstsvienības kvalifikācijas turnīra spēļu rezultātiem.

Latvijas **reģionu** atspoguļojums SM ir regulārs un daudzveidīgs, tam tiek izmantoti formāti, kuri jau ieguvuši zīmola statusu un vērtību. Runa ir par izglītojošiem un piederības izjūtu veicinošiem formātiem, kas parāda reģionu norises ar tur dzīvojošo personību palīdzību. Daļu no šiem formātiem veido neatkarīgie producenti. Tomēr ikdienas ziņas un informācija par reģionu notikumiem veido nozīmīgāko tiem veltītā satura daļu, nodrošina regulāru kontaktu ar auditoriju. Ziņas par notikumiem reģionos atspoguļotas regulāri, tās veido reģionālo mediju profesionāļi, LMMS veido arī diskusijas, iesaistot dažādu Latgales novadu un darbības jomu pārstāvjus. Vērtīgu informāciju un dažādu reģionāla līmeņa notikumu analīzi piedāvā LR1 raidījums «Labrit», kurā aktuālo informāciju sniedz lokālo un reģionālo mediju pārstāvji (pārsvārā galvenie redaktori un redaktori).

Līdzīgi kā 2021. gadā no Latvijas reģioniem lielākā uzmanība bija pievērsta Latgales notikumiem, šī reģionā cilvēkiem un kultūras atspoguļojumam. Proporcioniāli mazāk saturā atspoguļoti citu reģionu notikumi. Pakāpeniski pieaug reģionu dzīvi atspoguļojošu formātu daudzveidība. SM nav korespondentu visos reģionos, tāpēc ikdienas satura kvalitāte atkarīga no ārējo piegādātāju resursiem, satura veidošanas process arī ir sarežģītāk vadāms.

Bērnu un jauniešu piesaistei pastāvīgi tiek veidoti jauni projekti, 2022. gadā uzmanība pievērsta bērnu intereses rosināšanai par literatūru un mūziku. LSM sadaļā «Bērnistaba» bērniem ir iespēja pašiem darboties. Minētais ir ļoti nozīmīgs, jo dati liecina par Latvijas bērnu nepietiekamo lasītprasmi (LSM, 2023, 16. maijs). Tika piedāvāts kvalitatīvs literārais saturs audio formā un animācijas filmu saturs. SM saturā emocionāls atbalsts Ukrainas bēgļu bērniem sniegts, operatīvi ierakstot vakara pasaciņas.

Jauniešiem paredzēts saturs pārsvārā tiek veidots, attīstot inovatīvus formātus digitālajā vidē, tomēr joprojām tiek veidoti vairāki lineārās apraides formāti, kas paredzēti ģimenēm un orientējas uz paaudžu plaisas pārvarēšanu.

Inovatīvi projekti, kas paredzētu pusaudžiem un jauniešiem, formāti, kas veido gados jaunas auditorijas uzticēšanos, veicina līdzdalību, atrodamai dažādās digitālajās platformās. Tas uzlabo auditorijas sasniegšanas rādītājus un iespējas, taču prasa lielus resursus, konkurējot ar cita veida saturu un veidojot digitālās komunikācijas stratēģijas, lai jauniešiem paredzētais saturs pie-

saistītu uzmanību. No tematiskā un žanru viedokļa ļoti svarīgi, ka pusaudžiem paredzētajās programmās tika rosinātas atklātas un iekļaujošas diskusijas par izaugsmes grūtībām, to vidū mentālās veselības problēmām, vienlaikus pusaudži un jaunieši tika iesaistīti diskusijās par sabiedriski politiskiem jautājumiem. SM izmanto globālās platformas un to komunikācijas iespējas, lai uzrunātu gados jaunu auditoriju, daudz tāpēc izmantota TikTok platforma.

Diasporas pārstāvju piesaiste notiek regulāri ikdienas informācijas un īpaši paredzētos formātos. Šai mērķa auditorijai nozīmīgs ir pieejamības jautājums, iespēja skatīties, lasīt un klausīties SM saturu savās mītnes zemēs. Otra profesionālais izaicinājums ir to problēmu definēšana, kas ir svarīga gan diasporas pārstāvjiem, gan Latvijā dzīvojošajiem. Diasporas pārstāvju viedokļi tik uzklauti arī priekšvēlēšanu raidījumos.

Sabiedrības iesaiste un līdzdalības veicināšana notiek ar ikdienas formātu palīdzību un veidojot īpašus formātus. Būtiski, ka SM auditorijai ir daudzveidīgas iespējas, jo tiek piedāvāta gan iesaiste diskusijās, dalīšanās viedokļos, gan iespēja noklausīties vēlamo skaņdarbu, saņemt praktiskus padomus, kas palīdz tikt galā ar ikdienas dzīves problēmām (bērni un ģimene, dārzs, juridiskie padomi). Piemēram, LR5 kopumā veidots kā intereaktivitāti veicinošs. SM sniegtajās atskaitēs bija grūti izprotams, kā satura veidošanā tiek iesaistīti NVO pārstāvji. Tomēr SM saturā regulāri tiek iekļauta sabiedrības intereses pārstāvošu, kultūras, ar sabiedrības veselību saistītu organizāciju sniegta informācija un viedokļi par nozīmīgiem jautājumiem. LR un LSM.lv saturā vērojams lielāks sabiedrības līdzdalību veicinošu formātu skaists, LTV tie lielākoties paredzēti kultūras, izklaides un mākslas formātos vai īpašos gadījumos, piemēram, vēlēšanas.

Mazākumtautību pārstāvju iesaiste regulāri notiek ziņu un analītiskajos raidījumos. 2022. gada prioritāte bijusi satura veidošana par Ukrainas iedzīvotājiem un Ukrainas iedzīvotāju iesaiste. Lai arī mazākumtautību pārstāvji kā informācijas avoti sastopami visos formātos, programmu veidos un platformās, pietrūkst stratēģijas un kritēriju, kā mazākumtautību pārstāvji un kādā veidā tiktu atspoguļoti. Runa ir nevis par līdzdalību programmās, ja mazākumtautību pārstāvji pārstāv savas darba vai dzīves vietas, bet mazākumtautību pārstāvju iesaiste sabiedrības kopīgo un to pārstāvjiem nozīmīgo problēmjautājumu definēšanā. Lielākoties tas notiek LR4 diskusiju raidījumos, rus.lsm.lv saturā.

Ļoti plašs un daudzveidīgs bija saturs, kas pielāgots **personām ar invaliditāti** dodot iespēju sekot informācijai, regulāri nodrošinot pieejamību saturam par svarīgākajiem notikumiem politikā, kultūrā, izklaidē un sportā. Sabiedriski politiskos formātos risinātas personu ar invaliditāti problēmas, veidoti personības apraksti.

SM regulāri informē un diskutē par **sabiedrības veselību**, arī 2022. gadā attīstot saturu, kas veltīts mentālās veselības dažādiem aspektiem. Nozīmīgas problēmas šajā jautājumā atspoguļotas pētnieciskās žurnālistikas formātos. Svarīgi, ka SM paši definēja nozīmīgas sabiedrības veselības problēmas (alkohola atkarība), deva ieguldījumu citu mediju definēto jautājumu padziļinātā atspoguļojumā (vardarbība dzemdībās). SM daudz stāstījuši par pacientu tiesībām. Tomēr LTV pietrūkst pastāvīga analītiska un praktiskā satura formāta, kas dotu iespēju attīstīt sabiedrības izpratni un zināšanas par veselību, dotu iespēju patstāvīgi integrēt veselīga dzīvesveida paradumus.

Daudzveidīgs saturs ikdienā visos SM kanālos veltīts **profesionālā un amatieru sporta** atspoguļojumam. Būtisks analītiskā satura apjoms 2022. gadā bija iekļauts LTV Sporta redakcijas veidotajā rubrikā «Kas jāmaina Latvijas sportā?», kas deva iespēju kļūt par nozīmīgu jautājumu (bērnu sporta drošība, sporta finanses, sporta pārvaldības kvalitāte u.c.) pirmajiem definētajiem.

1.2. SABIEDRISKAIS LABUMS: DEMOKRĀTIJA

Kritērijs

Redakcionāli neitrāls un kvalitatīvs diskusiju un debašu saturs, veicot Latvijas politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras procesu izpēti un analīzi Latvijas un starptautiskā kontekstā

Palielināts satura apjoms, kas veicina jauniešu izpratni par valsti kā sabiedrības pārvaldības formu un pilsoniskās līdzdalības lomu demokrātiskas valsts pastāvēšanā, Latvijas valstiskumu, vēsturi, kultūru un tradīcijām

Izglītojošs saturs par sabiedrisko mediju pastāvēšanas jēgu un nozīmi

SM satura piemēri, tā dinamika

LR1 diskusijas «Krustpunktā», «Globālais latvietis. 21. gadsimts», «Divas puslodes», «Pēcpusdiena», «Kultūras rondo», «Ģimenes studija». «Brīvības bulvāris», «Laikmeta Krustpunktā».
LR3 «Meistars Knehts», «Post factum».
LR4 diskusiju raidījums «Atklāta saruna».
LR5 14. Saeimas vēlēšanām veltīta «Saeimas spēli».
LTV – «Šodienas jautājums», «De Facto», «Aizliegtais paņēmiens», «Kas notiek Latvijā?», «Pasaules panorāma», «Kultūršoks».
RUS.lsm.lv – «TĶK».

LR5, «YouTube» raidījumu «Atkod valsti».
LR5 veidoja arī «YouTube» un «TikTok» raidījumu «Kas tur īpašs» par Latvijas vēsturē svarīgiem notikumiem.
LR5 raidījumā «Pīci breinumi».

LR ziņu raidījumos regulāri tika vēstīts par sabiedrisko mediju aktuālajiem jautājumiem un jauniem satura projektiem.
LR1 nodrošināja izglītojošu saturu par medijiem, «Krustpunktā», ciklā «Mediju anatomija» un raidījumā «Pēcpusdiena».
LR4 – «Mediju lauks», «Atklātā saruna».
Tika realizēta **kopīga sabiedrisko mediju kampaņa** par sabiedrisko mediju lomu, nozīmi konkrētu cilvēku un sabiedrības dzīvē.

Kārtējo Saeimas, pašvaldību, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, kā arī tautas nobalsošanu, ja tādas tiek organizētas, neitrālu atainošana

LR visos kanālos atbilstoši to formātam un auditorijas vajadzībām tika veidots 14. Saeimas vēlēšanu saturs. LR1 raidījuma «Krustpunktā» klausītājiem bija iespēja piedalīties visu partiju līderu iztaujāšanā «Krustpunktā» speciālizlaidumā tika analizēti vēlēšanu rezultāti. LR2 sadarbībā ar Re:TV raidījumu cikls «Uz vēlēšanām». LR3 veidoja divas diskusijas «Kultūra Latvijā». LR4 analītisku sižetu cikls par partiju sarakstiem un intervijas ar kandidējošo partiju līderiem. LR5 veidoja Saeimas vēlēšanām veltītu «Saeimas spēli. LMMS diskusijas ar partiju līderiem Latgales vēlēšanu apgabala sarakstos.

Palielināts analītiska un pētnieciska satura apjoma īpatsvars un stiprināts oriģinālsatura īpatsvars ziņu raidījumos

LR – «Atvērtie faili». LTV – «Aizliegtais paņēmiens», «Aculiecinieks». LR podkāsts «Drošinātājs». LR4 krievu valodā adaptē raidījumu «Atvērtie faili», podkāstu «Drošinātājs». un Re:Check faktu pārbaudes rubriku.

SM 2022. gadā visos kanālos un platformās turpināja attīstīt **diskusiju formātus un debates** par politikas, ekonomikas, sociālajiem, kultūras un sadzīves jautājumiem. Nozīmīgu vietu SM saturā ieņēma analītiskie un diskusiju formāti, kas veltīti Krievijas pilna mēroga iebrukuma un kara Ukrainā norises analīzei, iekšpolitikas un ārpolitikas notikumiem šajā kontekstā. Saeimas vēlēšanu gadā diskusiju formāti pievērsās sabiedrības un politikas mijiedarbības analīzei, SM attīstīja kultūras un mākslas analītisku izvērtējumu, diskusijas par kultūras un politikas mijiedarbību. Demokrātijas kvalitātes pilnveidošanai un demokrātiskas iesaistes attīstīšanai tika veidoti jauniešiem paredzēti formāti, ierobežotas iespējas (izņemot programmas mazākumtautību valodā) iesaistīties diskusijās bijušas mazākumtautību un citu mazākuma grupu pārstāvjiem.

Mērķis skaidrot **sabiedrisko mediju pastāvēšanas jēgu un nozīmi** izpildīts trīs veidos: veidojot komunikāciju par SM satura formātiem un jaunumiem (mediju mārketing); iekļaujot sabiedrisko mediju darbu raksturojošu saturu informatīvos un analītiskajos formātos, veidojot atsevišķus formātus. SM saturā atrodami divi mediju darbam veltīti formāti LR1 «Mediju anatomija» un LR4 «Mediju lauks», bet neviens no tiem nav paredzēts sabiedrisko mediju nozīmes skaidrošanai. Šāda pieeja nozīmē, ka sabiedrisko mediju darba aspekti tiek apspriesti atbilstoši aktualitātēm, piemēram, SM politikā, bet SM attīstībai un diskusijai par to lomas izpratni netiek pastāvīgi un mērķtiecīgi pievērsta uzmanība.

14. Saeimas vēlēšanu atspoguļojumam un pētnieciskās un analītiskās žurnālistikas saturam veltīti nozīmīgi resursi. Vēlēšanu saturs bija daudzveidīgs un kvalitatīvs (SEPLP, 2022, 28. novembris), daļa auditorijas pārstāvju pat juta t.s. ziņu nogurumu, kas saistīts ar priekšvēlēšanu satura pārbagātību (SEPLP, 2022). Attīstās analītiskās žurnālistikas saturs, tostarp LR4 un LSM, tomēr mazākumtautību valodās pētnieciskās žurnālistikas satura apjoms nav pietiekams.

1.3. SABIEDRISKAIS LABUMS: KULTŪRA

Kritērijs

SM satura piemēri, tā dinamika

Iesaistīt sabiedrību, nodrošinot satura veidošanu, izzinot un atainojot Latvijas nemateriālo kultūras mantojumu, veicinot zināšanu pārnesi un tradīciju pratību šodienā.

LR1 «Kultūras rondo» .
LR1 nodrošināja tiešraides no starptautiskā folkloras festivāla «Baltica 2022».
LR1 raidījums «Laika ritu raksti».
LR1 LMMS veidotais iknedēļas latgaliskais raidījums «Kolnasāta».
LR3 raidījums «Etnovēstis».
LR4 «Doma laukums» un «Skaņas. Domas. Tikšanās».

Nodrošināt sabiedrībā nozīmīgu kultūras notikumu ierakstu veikšanu Latvijā, īstenojot sabiedrisko mediju kā kultūras mantojuma un laikmeta liecību dokumentētāja un arhivētāja funkciju.

LR1 tiešraides no starptautiskā folkloras festivāla «Baltica 2022».
LR3 producēja 149 koncertu ierakstus (no tiem Rīgā – 109, ārpus – 40, tiešraides – 70).
LR5 nodrošina pirmo platformu jaunākajai latviešu mūzikai.
LTV – koncertieraksti, kultūras ceremoniju tiešraides.
LTV – labdarības koncerti Ukrainas atbalstam.
Izcilu teātra izrāžu ierakstu sērijas ciklā «Teātris ZIP».

Latviešu valodas, tai skaitā, latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida un lībiešu valodas kā pirmiedzīvotāju valodas saglabāšana, aizsardzība, attīstība un lietošana

LR1 – VIII Pasaules diktāts latviešu valodā.
Raidījums «Kā labāk dzīvot» ar valodniekiem.
Raidījums «Kultūras rondo» par ANO izsludināto pirmiedzīvotāju valodu desmitgadi (2022–2032).
Raidījumu cikls «Avižnieku tauta» – 200 gadi latviešu preses vēsturē». Raidījums «Grāmatai pa pēdām. Latviešu grāmatai 500»
LR2 turpinājis sadarbību ar Latvijas Radio Latgales studiju, piedāvājot raidījumu «Breivdīnuos iz Latgolul!»
LR4 – latviešu valodas apgūšanas problemātika senioru un kara bēgļu vidū («Doma laukums», «Izklāstā», «Atklātā saruna»)
LR5 latviešu hiphop mūzikas latviešu valodā.
LR5 latgaliešu mūzika «Pieci latgalieši».
LR1 raidījums «Kolnasāta».
LR1 raidījumu «Latgolys stuņde» (skan «Latgales «logā»»)
LR5 raidījums/podkāsts «Pīci breinumi».
LTV – Popularizējot latviešu valodu, 2022. gadā izveidota īsformāta projekta «Говорим латвиски» (Runājam latviski) otrā sezonu, kur 15. sēriju laikā stāstīts par latviešu valodu, latviešu izteicieniem un valodas noteikumiem.
Tapuši arī stāsti latviešu valodā, netulkojot sižetu ar aizkadra balsi, bet gan subtitrējot mazākumtautību valodās.
Raidījums «Aizliegtais paņēmiens» par angļu valodas ietekmi.

Jaunu, inovatīvu, eksperimentālu formātu attīstība sadarbībā ar nozares profesionāļiem un audiovizuālās nozares debitantiem kultūras jomā	LR1 «Dzejas festivāls». LR1 raidījuma «Ģimenes studija» ikgadējā konference «Ģimenes dzīvesspēks. Pieredze, pieņemšana, atbalsts.» LR5 «YouTube» raidījums par literatūru «Es rakstu, man palīdz». PŽD raidījums «Atvērtie faili» epizožu veidošanā izmantoja jaunus un inovatīvus formātus ar modernās tehnoloģijas.
Analītisks saturs par Latvijas kultūras dzīvi, tajā skaitā kultūrpolitiku un izglītību	LR1 – «Kultūras rondo». LR2 analītisks saturs raidījumos «Nošu atslēga» un «NeFormāts». LR3 «Post factum» «Orfeja auss», «Kāpēc dizains?», «Meistars Knehts», «Mākslas vingrošana», «Šņorbēniņi», «Piejūras klimats», «Grāmatu stāsti», «Džeza impresijas», «Latvijas mūzika uz viļņa». LR3 pirms 14.Saeimas vēlēšanām izveidoja raidījumu ciklu «Mana pieredze Latvijai». LR4 «Žanra klasika».

Sadaļā «Kultūra» vislielākā uzmanība pievērsta **kultūras notikumu un problēmu atspoguļojums** žurnālistikas formātos. SM piedāvā dažādu žanru saturu, palielinot analītisko formātu īpatsvaru. Nozīmīgu **kultūras notikumu saglabāšana** audio un video ierakstos ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kam veltīti lieli resursi, un šis saturs pieejams gan tiešraidē, gan pēc pieprasījuma un tiek saglabāts brīvi pieejamā arhīvā. SM nodrošina svarīgu notikumu tiešraides dažādās platformās un ierakstus, kā arī formātus, kas pievērš uzmanību konkrētajam notikumam, to skaidro un analizē.

2022. gadu raksturo **inovatīvu un eksperimentālu kultūras formātu** attīstība. Šajā sadaļā vērts nodalīt, kad SM sniedz priekšstatu par inovatīviem kultūras formātiem, kuru ir iespēja atspoguļot, un veido savus inovatīvus mediju formātus par mākslām un kultūru. LR, īpaši LR3, veido jauna tipa formātus, izvēloties iepriekš mazāk apspriestas tēmas un problēmjasautājumus, dodot iespēju iepazīt konkrētas mākslas jomas un to pārstāvjus.

1.4. SABIEDRISKAIS LABUMS: ZINĀŠANAS

Kritērijs

SM satura piemēri, tā dinamika

Jaunu satura formātu attīstība, kas palīdz jauniešiem atbildīgi integrēties pieaugušo dzīvē, kā arī izvirzīt un sasniegt savus dzīves mērķus

LR4 «Doma laukums»; «Aleksandra studija» interviju cikls ar jauniem cilvēkiem, kas krasi mainījuši savu profesiju un ikdienu.
LR5 podkāsts «Kā ir būt», rubrika «Saskarsmes problēmas», rubrika «Profesiju skatlogs».
LTV formāti jauniešiem.

Saturā integrēta ar Latvijas dabu saistītu tematika

LR1 raidījums «Zināmais nezināmajā».
LR2 raidījums «Radio vilks dabā».
LR4 tematiskie raidījumi «Mežonīgā daba» un «Noasa šķirsts».
LR5 Rīta Radio rubrikā «Ko es varu darīt» aplūkoti ar ekoloģiju un dabas aizsardzību saistīti temati.
«Atvērtie faili» pētīja dabas aizsardzības tematus.
LTV 1 un LTV7 – «Vides fakti», «Zaļgalvis», «2 āķi lomā».

Saturā integrēta ar satiksmes drošību saistītu tematiku

LR1 «Kā labāk dzīvot», «Pēcpusdiena».
LR2 «Garāžas sarunas».
LTV1 ziņas, «4. studija».

Mediju un informācijas pratības tematikas atainojums, praktiskā pielietojamība, mediju kritikas veicināšana, interaktīvi iesaistot Latvijas iedzīvotājus

LR 1 «Re:Check» «Melu un maldu apskats».
LR4 «Mediju lauks».
Lsm.lv – «Melu detektors». Medijpratības saturs veidots sadarbībā ar «Interneta akadēmiju».
Kopumā publicētas 69 vienības.

Paaudžu sadarbība un zināšanu pārnese	LR1 «Greizie rati», «Lasām un plāpājam. Tiem ar tiem, kas vēl neiet uz darbu», «Ģimenes studija», «Stiprie stāsti», «Monopola viesis» LR2 «No pamatiem līdz jūtam» LR4 «Doma laukums», «Vienkāršiem vārdiem», «Jaunā dimensija».
Palielināts satura apjoms par finanšu pratību, tiesībpratību un zinātnes pratību	LR1 – «Kā labāk dzīvot», «Pievienotā vērtība», «Eiro fokusā», «Stiprie stāsti». LR4 – «Maldu anatomija» un «Vietējais raksturs», izglītojošā raidījumā «Vienkāršiem vārdiem». LR5 – finanšu pratības rubriku «Jauni un bagāti» podkāstu formā. LTV par 3% pieaudzis finanšu pratībai veltītais saturs. LTV/lsm.lv – jauns autors tehnoloģiju tematikā. Sērija par dabaszinību un fizikas mācīšanu skolās. Zinātnei un tehnoloģijām LTV veltītas 373 satura vienības, bet 160 – izglītības tematikai. Kopumā finanšu pratības tēmā publicētas 68 satura vienības.
Sporta politikas un izglītības analīzei veltīts saturs	LR1 – «Piespēle». LR4 «Piektais celiņš». LR5 rubrika «Radio rings». PŽD «Atvērtie faili» – pētīta Latvijas sportistu prēmēšanas prakse. LTV1 – «Kas jāmaina Latvijas sportā?».

SM uzdoti dažādi, ar **sabiedrības zināšanu** uzlabošanu saistīti mērķi. Tāpēc SM 2022. gadā piesaistīja jaunus autorus un veidoja jaunus sarunas ar auditoriju paņēmienus, piemēram mināma, profesora Mārča Auziņa zinātnes sleja LSM, sadarbība ar dažādām organizācijām un jaunu platformu izmantojums. Šajā sadaļā izceļams LR1 tehnoloģiju raidījums «Digitālās brokastis», kas parāda, kā sabiedriskie mediji reaģē uz dinamisko tehnoloģiju attīstības procesu, un piedāvā auditorijai orientāciju, kā arī praktisku palīdzību.

LR ir vairāki formāti, kuru mērķis ir regulāra jaunu zināšanu sniegšana, arī finanšu pratībā, mazāk tādu ir LTV saturā, bet ir atsevišķi dabai un videi, kā arī vēsturei veltīti formāti. **Medijpratība un dezinformācija** skarta ziņās un analītiskajos formātos, mediju kritika netiek regulāri iekļauta SM saturā, mediju kritikai nav izveidoti formāti un piesaistīti autori. Lai gan LSM ir sadaļa medijpratība, tās saturu piepilda ārpus SM veidoti notikumi vai individuālu autoru iniciatīvas rezultātā tapuši raksti.

SM organizācijās trūkst autoru, kas būtu specializējušies konkrētu tēmu atspoguļojumā. Vienlaikus jāatzīst, ka atsevišķām jomām veltīts saturs ne vienmēr nozīmē jauna formāta vai tematiskā bloka veidošanu, būtiskāk izglītojošu saturu iekļaut dažādos žanros un kopumā mērķtiecīgi sekot jaunākajām tendencēm zināšanu attīstībā, tās problematizējot atbilstoši sabiedrības interesēm.

Līdzīgi secinājumi rodas, vērtējot **tiesībprafībai un finanšu prafībai** veltīto saturu. Arī ziņātnes atspoguļojumam katrā no mediju organizācijām izveidoti vien dažī formāti. Minētās tēmas ir ļoti daudzveidīgas, vienlaikus, tas nenozīmē, ka kāds tematiskais vai problēmājutājums noteikti iekļaujams sabiedriskā mediju saturā ar jauna projekta, žānra vai formāta palīdzību. Tā kā sabiedriskā pasūtījuma plānā minētas dažādas «pratības», SM saturā pietrūkst tieši jaunu praktisku iemaņu attīstīšanai paredzētu formātu, lai gan vairāki labi piemēri saistīti ar raidījumu «Kā labāk dzīvot?».

1.5. SABIEDRISKAIS LABUMS: RADOŠUMS

Kritērijs

Latvijas radošo industriju, jaunrades un inovāciju tematikas integrēšana saturā

Starpnozaru sadarbības veicināšana un atainošāna, radot pievienoto vērtību Latvijas kultūras, radošo industriju, valsts pārvaldes, uzņēmējdarbības un inovāciju attīstībā

Uzņēmējdarbības pieredzes Latvijā atainošāna un ekonomikas attīstības procesu analīze

Uzņēmības, uzdrīkstēšanās un drosmes lēmumu pieņemšanā iedzīvotāju dzīvēs atainošāna un veicināšana

SM satura piemēri, tā dinamika

LR1 raidījumi «Digitālās brokastis», «Kultūras rondo».
LTV – kultūras notikumiem un mākslām veltīts saturs.

LR3 raidījums «Kāpēc dizains?».
LR4 raidījumi «Doma laukums», «Vienkāršiem vārdiem», «Jaunā dimensija» un «Skaņas. Domas. Tikšanās».

LR1 raidījumi «Pievienotā vērtība», «Digitālās brokastis», «Eiro fokusā», «Stiprie stāsti».
LR4 diskusiju raidījums «Atklātā saruna», analītiskais raidījums «Vietējais raksturs», rubrikā «Finanšu blogs».
LR1 «Latgolys stunde» (top LMMS, skān Latgales «logā»).
LTV – «Pa straumei», «Klausītājs. Lietuvas pierobeža», «Meža stāsti».
LTV raidījuma «Province» saturs LSM.lv.

LR1 raidījumos «Kā labāk dzīvot», «Monopola viesis», «Pievienotā vērtība».
LR4 – «Doma laukums», «Aleksandra studija» un «Latgales studija» (top LMMS), kā arī LR5 raidījumā «Pīci breinumi» (top LMMS).
LTV/ LSM – Ekonomika, uzņēmējdarbība un finanšu pratība ir arī dažas no svarīgākajām tēmām Rus.LSM multimediju platformā.

Satura apjoma par jaunajām tehnoloģijām palielinājums

LR1 – «Digitālās brokastis», «Kā labāk dzīvot».
LR2 – «Nākotnes pietura».
LR4 – «Jaunā dimensija».
LR5 – rubrika «Rītdiena ģesums» un «Piektais līmenis».

1.6. SABIEDRISKAIS LABUMS: SADARBĪBA

Kritērijs

Efektīva sadarbība starp LTV, LR un LSM. LV struktūrvienībām satura veidošanā, multimediju satura veidošanas attīstība

SM satura piemēri, tā dinamika

Sižetu un raidījumu ciklu «Zeme, kur dzer»; LR1 raidījums «Krustpunktā» skatāms LTV. LR2 turpinājās sadarbība ar LTV raidījumā «Latvijas sirdsdziesma»; aptaujas «Muzikālā banka» finālkoncerts; Sabiedrisko mediju balva «Kilograms kultūra»; Raidījumu «Doma laukums» un «Izklāstā» video saturs platformā RUS.LSM. LV; Labdarības maratons «Dod pieci!»; Koncertuzvedums ar jaunām R.Paula dziesmām un nublicētiem J.Petera dzejoļiem.

Sadarbība ar Latvijas reģionālajiem medijiem satura veidošanā

LR – «Labrīt», «Pusdiena», «Dienas notikumu apskats», «Reģioni Krustpunktā».
LR4 – «Doma laukums» un «Izklāstā»
LR4 translācija no Daugavpils pilsētas svētkiem tika veidota sadarbībā ar Latvijas Radio Latgales studijas kolēģiem, kā arī Latgales reģionālo mediju žurnālistiem.
LTV – «Dienas ziņas».

Sadarbība ar diasporas medijiem

LR1 raidījums «Globālais latvietis. 21.gadsimts» un LR2 raidījums «Latviešiem pasaulē».
LR4 sadarbību ar diasporas medijiem īstenoja mazākumtautību kultūras biedrību raidījumu ietvaros.
LR4 saturs veidots sadarbībā ar ES sabiedrisko mediju krievu redakcijām.

Sadarbība ar izglītības un kultūras organizācijām satura veidošanā

LTV un LR sadarbojas ar kultūras organizācijām, plānojot koncertu un pasākumu ierakstus.
LR5 veidotā sērija no cikla «Cita domnīca» ir iekļauta «Skola 2030» mācību saturā.

Sadarbības ar nevalstiskajām organizācijām veicināšana

SM saturā – NVO pārstāvji gan kā viedokļu paudēji, gan informācijas avoti, kuru sniegtā informācija palīdz identificēt sabiedrībai aktuālus tematus, kas iekļaujami LR satura veidošanā.
Sadarbībā ar Teterevu fondu –LR1 raidījumi «Radio mazā lasītava», «Ķepa uz sirds» un LR4 raidījums «Grāmatu otrdiena». Sadarbībā ar Nacionālo kultūras biedrību asociāciju tika veidoti Latvijā pārstāvēto mazākumtautību biedrību raidījumi.
LMMS sadarbībā ar biedrību LgSC (Latgaliešu kultūras ziņu portāls «Lakuga.lv») turpināja ikgadējo latgaliešu rakstu valodas diktāta rakstīšanas akciju.
Labdarības maratons «Dod pieci!» – projekta ilggadējais partneris fonds Ziedot.lv.
2022. gadā, aktualizējot tematu par Ukrainas bēgļu bērniem Latvijā, savu ekspertīzi sniedza biedrība «Gribu palīdzēt bēgļiem», «Ukrainas atbalsta biedrība» u.c.

Sadarbība ar Latvijas neatkarīgajiem producentiem

LR turpināja sadarbību ar Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centru «Re:Baltica», veidojot saturu gan latviešu, gan krievu valodā.

LR5 rubrikas «Jauni un bagāti» veidošanā sadarbojas ar SIA «Vestman media».

LTV – no 2022. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim neatkarīgo producentu veidotā satura īpatsvars LTV1 un LTV7 vidēji ir 17 % jeb 2947 h, no tām 1421 h jeb 8 % no raidapjoma ir 2022. gada satura projekti.

LTV – neatkarīgo producentu veidoti raidījumi «Te!», «Ko Tu proti Latvijai», «Klausītājs», «Meža stāsti», «Tas notika šeit», «Pa straumei», «Tutas lietas», «Mazo ģēniju akadēmija», «Mazā Mula lielajā mākslas pasaulē», «Ķepa uz sirds», «Ralfs gatavo», «Virtuve bez kāposta», «Literatūra», «Vienā ritmā», «Dienaszgaļu rītarosme», «Emī un Rū», «Drosmes diena», «Zaļgalvis», «Vides fakti», «4. studija» u.c.

2022. gada rudens sezonā –neatkarīgo producentu veidoti raidījumi «Īstās latvju saimnieces», «Neatklātā Vidzeme», «Iekodies. Mazākumtautības», «Literatūra. Pamatskola», «Zemes stāsti», «Ukulele», «Īkšķi Tīkšķi» u.c.

Sadarbība ar komerciālajiem medijiem, lai palielinātu sabiedrisko mediju satura sasniegto auditoriju un dažādotu mērķauditoriju

Re: TV veidoja saturu par aktualitātēm reģionos.

Komercmediju žurnālisti regulāri piedalās augstu valsts amatpersonu iztaujāšanā, komentē nedēļas aktualitātes LR1 raidījumā «Krustpunktā», LR4 «Doma laukums», «Izklāstā» un diskusiju raidījumā «Atklātā saruna».

2. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Latvijas elektronisko plašsaziņas mediju sabiedriskā pasūtījuma uzdevumi kopumā izpildīti augstā profesionālās kvalitātes līmenī. Daļa no sabiedriskajā pasūtījumā definētajiem uzdevumiem savstarpēji pārklājas un mijiedarbojas dažādās sabiedriskā pasūtījuma un sabiedriskā labuma noteikšanas kategorijās. SM saturā vislielākā uzmanība pievērsta **demokrātiju** veicinošam saturam, **sabiedrības izglītošanai** par dažādiem jautājumiem un **kultūrai** – gan raidījumiem par kultūru un mākslu, gan kultūras un mākslas notikumu atspoguļošanai, to pieejamības veicināšanai. Svarīga nozīme auditorijas iesaistē ir sporta programmām, iespējai sekot līdzi **sporta** notikumiem un procesiem.

Lai gan SM sabiedriskā pasūtījuma atskaitēs lielākoties uzsver konkrētas tēmas, auditorijas vai žanra satura pieaugumu, tomēr ne visi temati domāti plašai auditorijai un satura apjoma palielināšana pati par sevi, nepārskatot jau esošo saturu, neattīstot atšķirīgus formātus, avotu un žanru daudzveidību, nevar būt vienīgais risinājums. Kritiski jāuztver arī aicinājumi veidot arvien vairāk satura par konkrētu tēmu, lai nodrošinātu kādas jomas vai tēmas plašāku atspoguļojumu. Auditorijas mediju lietojuma paradumi un mūsdienu mediju tehnoloģijas drīzāk liek nevis palielināt konkrēta satura īpatsvaru, bet, izmantojot digitālās un citas komunikācijas tehnoloģijas, uzlabot esošā satura pieejamību, sasniedzot konkrētas mērķa auditorijas, pielāgojoties fragmentēta un individualizēta mediju lietojuma apstākļiem.

2.1. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «SABIEDRĪBA»

Pozitīvi vērtējams sabiedrisko mediju ieguldījums **sabiedrības daudzveidības** sadaļā. Salīdzinot Sabiedriskā labu pētījuma rezultātus, sadaļā «Sabiedrība» tie ir augsti. Tātad aptaujātie iedzīvotāji kopumā pozitīvi vērtē SM ieguldījumu viedokļu daudzveidības atspoguļošanā, iespējas uzzināt atšķirīgus viedokļus, saprast citus cilvēkus un viņu skatījumu uz dzīvi, novērtēt diskusijas par dažādām tēmām, stiprināt piederības sajūtu Latvijai.

Pozitīvi vērtējams satura apjoms un tā kvalitāte, ikdienas atspoguļojot reģionu notikumus, kā arī palielinot Latgales norisēm veidotā satura apjomu, arī saturu latgaliešu valodā. Stabila vieta SM saturā ir diasporas jautājumiem (ziņas un citi raidījumi). Citu reģionu kultūras atspoguļojumam veidoti izglītojoši un izklaidējoši formāti. Palielināts jauniešiem un bērniem paredzēts saturs. Salīdzinot ar komerciāliem medijiem, SM saturs daudz lielākā mērā pieejams **personām ar invaliditāti**. Palielinot satura apjomu dažādās valodās (poļu, ukraiņu), 2022. gadā iegūta pieredze uzrunāt gan jaunas **mazākumtautību auditorijas grupas**, gan pārveidot tām adresēto saturu.

SM ir plaša pieredze, atspoguļojot vēlēšanas. Arī 2022. gadā 14. Saeimas priekšvēlēšanu periodā tika piedāvāti jauni formāti, dodot iespēju novērtēt politisko piedāvājumu. Uzdevums, kas paredz **sabiedrības iesaisti** satura veidošanā lielākoties iekļauts analītiskajos un izklaidējošos formātos. Vērtējot sabiedrības iesaistes formātus, var secināt, ka LR regulāri saņem klausītāju vērtējumus par savām programmām un klausītāji, ja tiek aicināti, iesaistās gan sabiedriski politisku jautājumu apspriešanā, gan izklaides formātos (balsojumi, viedokļi), regulāri tie izskan

raidījumā «Brīvais mikrofons», «Pēcpusdiena», «Latvijas sirdsdziesma» un citos. SM ir plaša pieredze, atspoguļojot vēlēšanas.

Daudzi sabiedriskā pasūtījuma uzdevumi saistīti ar saturu, kas paredzēts **bērniem un jauniešiem**, jo to īpatsvars auditorijā nav pietiekams. Lai gan mērķos formulēts, ka jaunieši ir jāizglīto un «jāpamāca» vai «jāapmāca», ka jāpiedāvā informācija par konkrētiem tematiem, liela daļa SM jauniešiem un bērniem piedāvātā satura dod iespēju jauniem cilvēkiem izteikties, darboties un iesaistīties, mazinot hierarhiskas attiecības starp mediju un tā auditorijas grupām. Tas uzskatāms par mūsdienīgu pieeju un palielina SM un dažādu auditoriju sadarbības iespējas.

Ieteikumi:

- Reģionu atspoguļojumā ieteicams mērķtiecīgi sabalansēt gan tēmas (iekļaujot arī biznesa, ekonomikas un sociālos jautājumus, transports, dažādu pakalpojumu pieejamība, to atšķirības reģionos un iespējamie nevienlīdzīgas attīstības politiskie, sociālie un citi cēloņi), gan reģionu un to iedzīvotāju atspoguļojumu SM saturā, jo pašlaik lielākā daļa informācijas par reģioniem ir saistīta ar ikdienas ziņām, Latgali, kultūras norisēm citos reģionos.
- Lai piedāvātu stabilu dažādu reģionu norišu atspoguļojuma kvalitāti un tā attīstību, izvērtēt iespēju, reģionu procesu un problēmu, tostarp, arī ikdienas ziņu, veidošanu pilnībā nodrošināt, iesaistot LTV dažādu redakciju darbiniekus.
- Attīstot saturu bērniem un jauniešiem, tā komunikāciju digitālajā vidē ieteicams veidot ar mērķi ne tikai sasniegt mērķa auditoriju, bet attīstīt stabilus SM satura izmantošanas paradumus, lai palielinātu gados jaunu auditorijas pārstāvju piederības izjūtu un regulāru iesaisti;
- Mērķtiecīgi veidot formātus, kuru satura sabiedrības struktūras izpratnei, izmantoti dažādu pētījumu dati, tādējādi daudzpusīgāk atspoguļojot dažādas sabiedrības grupas un dažādas identitātes, to vidū cilvēkus ar dažāda veida invaliditāti. No aptvēruma un kvantitatīvo datu viedokļa, piemēram, nozīmīga ir galvaspilsētas un Pierīgas auditorija, uzņēmējdarbības attīstība šajā reģionā, bet to ikdiena, izņemot diskusijas rus.lsm.lv vai atsevišķus ziņu notikumus, nav pietiekami atspoguļota SM saturā.
- Sabiedrības daudzveidības atspoguļojumā ieteicams daudzveidības izpratni veidot ne vien pēc sociāli demogrāfiskiem rādītājiem, bet arī citiem – dzīves veids, dzīves vide, vērtības, iesaiste kopienas norisēs, dažādas sociālās, kultūras, politiskās un profesionālās identitātes.
- Apzinoties auditorijas interesi par veselību un tās nozīmi no sabiedrības interešu viedokļa ieteikums apsvērt atsevišķa formāta, kura uzdevums ir orientācijas un atbalsta sniegšana, izveidi, dodot iespēju SM darbiniekiem specializēties sabiedrības veselības un medicīnas tēmu atspoguļošanā.
- Lai palielinātu satura un žanru daudzveidību, piedāvājot kvalitatīvu izglītojošu un izklaidējošu saturu, apsvērt iespēju lielākā apjomā jau esošajos un jaunajos formātos integrēt humoristisku, rotaļīgu noskaņojumu, piedāvāt humoristiskus formātus, pakāpeniski mainot daļas auditorijas priekšstatu par SM kā pārsvarā nopietna un sarežģīta satura piedāvātājiem.

2.2. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «DEMOKRĀTIJA»

Sabiedriskā labuma testa sadaļā «Demokrātija» sasniegti kopumā labi rezultāti. Aptaujātie respondenti visaugstāk novērtējuši, ka SM saturs liek kritiski domāt, palīdz izprast dažādu notikumu kopsakarības, valstī pieņemto lēmumu iemeslus.

SM veido gan pastāvīgus, gan īpašus diskusiju formātus (vēlēšanas, īpaši notikumi, kultūras procesi), ļoti pozitīvi vērtējami analītiskie un diskusiju formāti par norisēm mākslā, kultūrā, kultūrpolitikas un līdzīgiem jautājumiem, kas skar visu sabiedrību. LR1 un LR3 piedāvā daudzveidīgas diskusijas, avotu daudzveidības nodrošināšanai būtiskas ir raidījuma «Krustpunktā» veiktās izmaiņas. Šajās diskusijās tās dalībniekiem ir dota iespēja atklāti pārrunāt arī pretrunīgi vērtētus jautājumus. Taču to dalībnieku daudzveidība joprojām ir ierobežota, lielākoties kā informācijas avotus izmantojot politisko lēmumu pieņēmējus, profesionāļus un ekspertus, lai gan šie avoti pārstāv nelielas sabiedrības grupas. Pieaudzis pētnieciskā un analītiskā satura īpatsvars, tā kvalitāte.

2022. gadā SM plaši skaidroja savu darbu Ukrainā un Krievijas pilna mēroga iebrukuma atspoguļojumu. Lai gan veidota komunikācijas kampaņa un īpaši formāti, SM pietrūkst tradīcijas un profesionālās pieredzes, lai dažādām auditorijas grupām dažādos veidos skaidrotu sabiedrisko mediju lomu un to nozīmi, nodrošinot dažādu auditorijas grupu iesaisti un pašrefleksiju par SM sniegto pieredzi.

Ieteikumi:

- Pozitīvi vērtējot «100 g kultūras» un «Krustpunktā» diskusiju pieredzi, LR1 un LR3 piedāvātos analītisko un diskusiju formātu piemērus, LTV1 analītiskā raidījuma «Šodienas jautājums», «Kas notiek Latvijā?» diskusijas digitālajā formātā, raidījuma «Kultūrdeva» satura pārmaiņas, ieteiktu paplašināt dažādu analītisko un diskusiju tematisko un avotu loku, piedāvājot gan pastāvīgus jaunus formātus, gan meklējot iespējas ātri reaģēt un nodrošināt diskusijas par aktuālām problēmām ārpus pastāvīgajiem formātiem (kā tas 2023. gadā darīts, piemēram, veidojot diskusiju «Karš un miers krievvalodīgo kultūrtelpā Latvijā»).
- Mainīgā auditorijas un mediju vides kontekstā arvien lielāka nozīme ir SM spējai nodrošināt sabiedrības izpratni par to uzdevumiem, vēlmi integrēt SM saturu ikdienā. Līdzās informatīvam saturam par jaunumiem SM programmās un platformās, kā arī ziņām, ja SM darbs un attīstība sastopas ar nopietnām pārmaiņām un problēmām, ieteikums, veidot ideju konkursu un izveidot SM darbības izpratnes formātu(s), kura saturā tiktu iesaistītas dažādas sabiedrības grupas un SM auditorijas pārstāvji. Šāds formāts gan dotu iespēju paplašināt viedokļu un analītisko formātu klāstu, palielinot viedokļu daudzveidības spektru, kā arī skaidrot SM redakcionālos lēmumus, redakcionālo pozīciju un citus SM auditorijai būtiskus jautājumus..

2.3. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «KULTŪRA»

SM saturā ir ārkārtīgi plašs kultūras un mākslām veltīta satura apjoms. Sabiedrībai piedāvātas iespējas sekot kultūras notikumiem (koncerti, to ieraksti, arhīvi), gan iepazīt kultūras personības, norises, diskutēt par starpdisciplinārām kultūras attīstības problēmām, tradicionālo kultūru un laikmetīgo mākslu, tās dažādām izpausmēm. Paplašināts tēmu un aptverto mākslu loks, iekļaujot saturā informāciju par, piemēram, fotogrāfiju, džeza mūziku, vizuālo mākslu, dizainu, arhitektūru u.c. SM dažādās redakcijās strādā kvalificēti kultūras žurnālisti, kas specializējušies dažādās kultūras un mākslas jomās.

Par SM nozīmi liecina arī sabiedriskā labuma testa dati, kur sadaļā «Kultūra» ir visaugstākie rezultāti, jo aptaujātie ļoti pozitīvi vērtē SM ieguldījumu sabiedrības zināšanās par nacionālo kultūru un tradīcijām, kultūras norisēm.

Ieteikums:

- novērtējot milzīgu LTV ieguldījumu kultūras notikumu pieejamības veicināšanā un reaģējot uz pārmaiņām sabiedrības kultūrā, ieteikums attīstīt analītisku un diskusiju formātu(s) par sabiedrības kultūras problēmām gan lineārā, gan digitālā formātā.

2.4. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «ZINĀŠANAS»

Sabiedrisko mediju kanālos un platformās 2022. gadā radīts saturs par visiem sadaļā akcentētajiem jautājumiem – satiksmes drošība, zinātne, daba, medijpratība, mediju kritika, tiesībpratība un finanšu pratība. Īpaša uzmanība pievērsta jauniešu zināšanu uzlabošanai par dažādiem jautājumiem.

Tomēr sabiedriskā labuma pētījuma sadaļas «Zināšanas» dati liecina, ka respondenti SM ieguldījumu vērtē zemāk, salīdzinot ar citiem kritērijiem. Vienlaikus pietiekami augstu vērtēts SM saturs par dažādām tēmām. Tas varētu būt skaidrojams ar to, ka atsevišķas zināšanu jomas interesē un skar tikai daļu sabiedrības, ka līdzās informējošam un skaidrojošam saturam, trūkst praktisku padomu, iespējams, jau pieejamais saturs netiek pietiekami prasmīgi komunicēts un daļēji nesasniedz mērķa auditorijas.

Ieteikumi:

- Vērtējot medijpratības saturu, tā izpratne ir lielākoties saistīta ar protekcionisma (Jones, Dawkins, & McDougall, 2023) pieeju, kas paredz sabiedrību brīdināt, nodrošināt tās noturību pret nevēlamu mediju satura vai dezinformācijas ietekmi. Lai gan bijuši veiksmīgi mēģinājumi, joprojām daudz mazākā mērā medijpratībai veltītais saturs atspoguļo šīs jomas attīstību un dažādību, rosinot mūsdienu medijus un to tehnoloģijas izmantot ikdienas dzīves atvieglošanai, uzņēmējdarbībā, radošajā darbā. Ieteikums paplašināt medijpratības satura izpratni.

- Pakāpeniski veidot mediju kritikas formātus un tradīciju, attīstot meta žurnālistikas pieeju un nodrošinot regulāru mediju darba, to attīstības procesu un pārmaiņu analīzi.
- Lai novērstu mediju un tehnoloģiju lietojuma radīto potenciālo nevienlīdzību, ieteikums veidot mediju un informācijas pratībai veltītu saturu, kurā tiktu analizēts, cik atbildīgi uzņēmumi un valsts institūcijas ievēro dažādu sabiedrības grupu zināšanu atšķirības un pieejamību pakalpojumiem.
- Tā kā fokusa grupu pētījuma dalībnieki uzsvēra nepieciešamību saņemt praktisku, ikdienā noderīgu informāciju, kas palīdzētu orientēties dažādās jomās, ieteicams, mērķtiecīgi veidot atbilstošu saturu finanšu pratībā, satiksmes drošības jautājumos, medijpratībā, tiesībās, mūžīgltībā, dabas un vides jautājumos u.c tēmās.

2.5. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «RADOŠUMS»

Sabiedriskā labuma testa sadaļā «Radošums» visaugstāk vērtēts SM saturs, kas palīdz iepazīt citu cilvēku dzīvi un pieredzes, iedvesmo, rosina radoši izpausties. Zemāks vērtējums saņemts par SM ieguldījumu, mudinot sabiedrību aktīvi iesaistīties sabiedriskās aktivitātēs, palīdzēt, sniegt atbalstu, kā arī SM prasmi rosināt cilvēku uzņēmīgumu. Saturs, kas attiecas uz minētajiem jautājumiem ir atrodams dažādos formātos, tieša, uzņēmīgums un atbalsta veicināšana pārsvarā atspoguļota fragmentāri.

Ieteikums:

- Ņemot vērā, ka uzņēmējdarbības norises lielākoties atspoguļotas ziņās un t.s. cilvēkstāstu formātos, ieteikums, izmantojot datus par uzņēmējdarbības struktūru, mērķtiecīgi un pastāvīgi veidot daudzveidīgām uzņēmējdarbības norisēm veltītu saturu, veicinot žurnālistu specializāciju biznesa un uzņēmējdarbības jomās.

2.6. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI SADAĻĀ «SADARBĪBA»

Šajā sadaļā ietilpst saturs, kas attiecas uz SM dažādu redakciju sadarbību ar komerciāliem medijiem, tostarp diasporas medijiem, dažādām organizācijām, uzņēmējiem, kultūras biedrībām. Jāatzīst, ka sadarbības partneru loks, sadarbības formas un sadarbības rezultātā veidotais saturs ir ļoti plašs. Mazāk attīstīta sadarbība ar uzņēmējiem.

Ieteikums:

- Ja tiek veidoti kopīgi satura formāti, pievērst lielāku uzmanību partneru iepazīstināšanai ar SM redakcionālajām vadlīnijām, to skaidrošanai, lai nodrošinātu labāku izpratni par SM profesionālās kvalitātes kritērijiem.

ATSAUCES

- Eurobarometer. (2022). Media & News Survey. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2832>
- Jones, S., Dawkins, S. & McDougall, J. (2023). Understanding virtual reality: Challenging perspectives for media literacy and education. Routledge.
- LSM (2023, 16. maijs). Pasliktinājusies Latvijas sākumskolas skolēnu lasītprasme; meitenes lasa krietni labāk par zēniem. <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/16.05.2023-pasliktinajusies-latvijas-sakumskolas-skolenu-lasitprasme-meitenes-lasa-krietni-labak-par-zeniem.a508811/>
- NEPLP/Latvijas Fakti. (2022). Pētījums par Latvijas iedzīvotāju mediju lietošanas paradumiem. <https://www.neplp.lv/lv/petijumi>
- SEPLP. (2022, 24. maijs). Neatkarīgs sabiedrisko mediju satura izvērtējums: Krievijas iebrukuma Ukrainā pirmā mēneša atspoguļojums ir bijis profesionāls un vispusīgs. <https://www.seplp.lv/lv/jaunums/neatkarigs-sabiedrisko-mediju-satura-izvertejums-krievijas-iebrukuma-ukraina-pirma-menesa-atspogulojums-ir-bijis-profesionals-un-vispusigs>
- SEPLP. (2022, 28. novembris). Veikts neatkarīgs sabiedrisko mediju piedāvātā priekšvēlēšanu satura izvērtējums. <https://www.seplp.lv/lv/jaunums/veikts-neatkarigs-sabiedrisko-mediju-piedavata-prieksvelesanu-satura-izvertejums>
- SEPLP. (2022). Sabiedrisko mediju prioritāro mērķauditoriju izpēte. <https://www.seplp.lv/lv/media/789/download?attachment>
- SEPLP. (2022). Sabiedriskais labums. <https://www.seplp.lv/lv/sabiedriskais-labums>
- SEPLP. (2023). Sabiedriskais labums. <https://www.seplp.lv/lv/sabiedriskais-labums>

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.